

Økologi og sundhed – fornuft eller trend? **Grønsager!**

Hanne L. Kristensen og Ulla Kidmose
Institut for Fødevarer AU

Randi Sejlåsen, Merete Edelenbos,
Per Bendix Jeppesen, Anne Thorup, Marie Grønbæk,
Johannes Kahl, Per Mandrup m.fl.

Spis masser af økologiske grønsager - de er sunde!

Litteraturen

- ▶ Baggesen et al. 2015. Vidensyntesen ICROFS kap. 6. Sundhed og velfærd for mennesker
- ▶ Seufert & Ramankutty 2017. Many shades of gray – The context-dependent performance of organic agriculture. *Science Advances*
- ▶ Mie et al. 2017. Human health implications of organic food and organic agriculture: a comprehensive review. *Environmental Health*
- ▶ Brantsæter et al. 2017. Organic food in the diet: Exposure and health implications. *Annual Review of Public Health*

- ▶ Eksempler fra egne co-publikationer: Effekten af øko versus konventionel dyrkning

ICROFS vidensyntesen 2015

- ▶ Økologiske fødevarer kan indeholde mere af makro- og mikronæringsstoffer samt bioaktive stoffer
- ▶ Især øget indhold af sekundære plantemetabolitter, men vanskeligt at vurdere sundhedsmæssig betydning
- ▶ Lavere indhold af cadmium i øko-korn
- ▶ Flere dyreforsøg og humane studier anbefales
- ▶ Gode biomarkører for relevante sundheds- og risikoparametre mangler

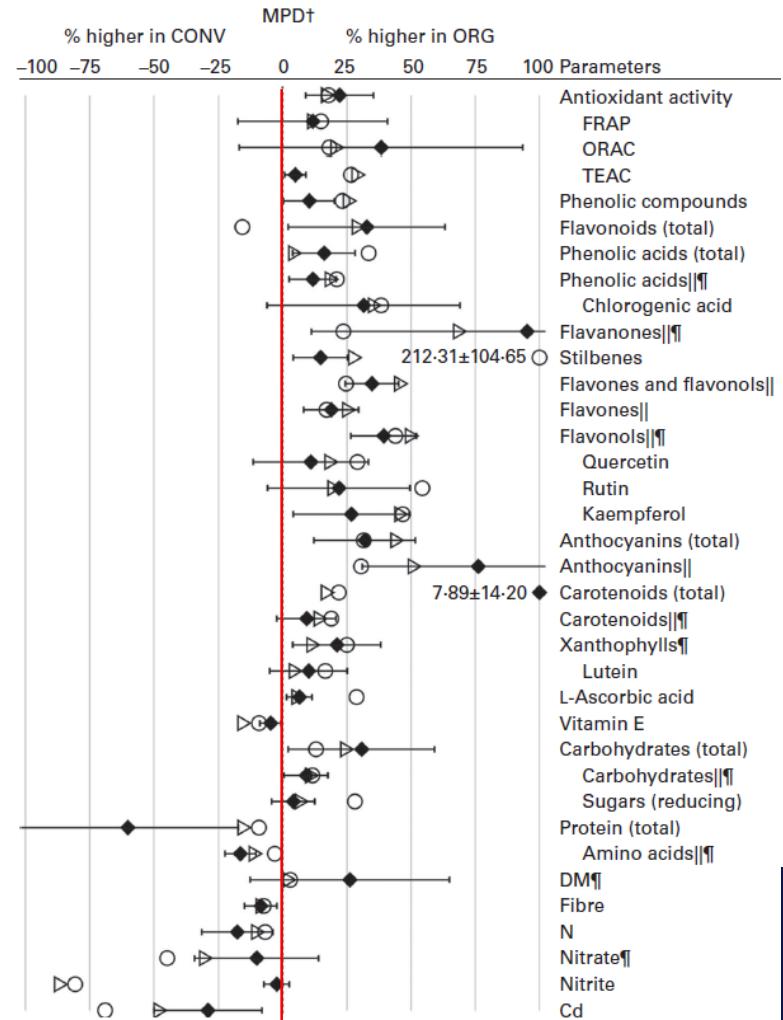

Forskel mellem øko og konventionel

Meta-analyser af procentvis forskel i indholdsstoffer især i vegetabilier

Baranski et al. 2014. British Journal of Nutrition
Også Brandt et al. 2011. Critical Reviews in Plant Sciences

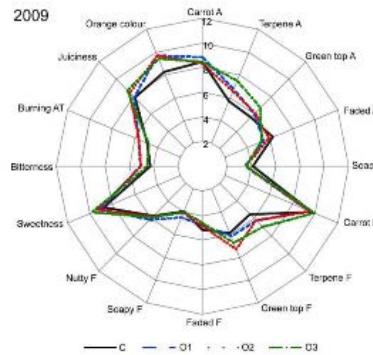
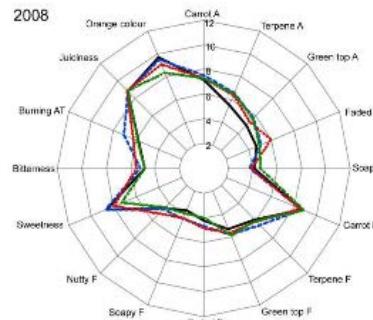
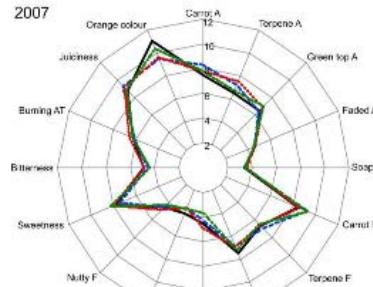

Ingen forskel i kontrolleret markforsøg

Indholdsstoffer og sensorik for gulerødder fra et konventionelt og tre økologiske sædskifter

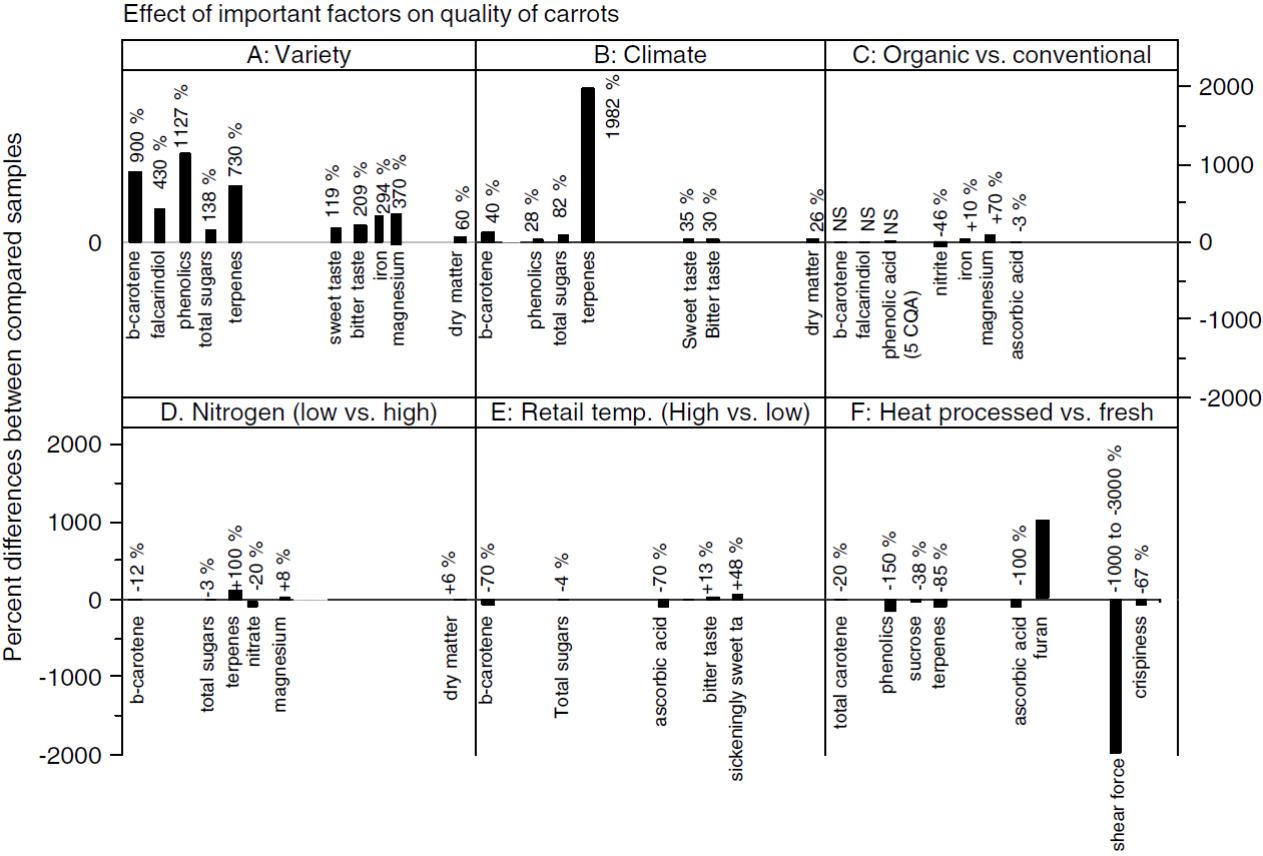
Bach et al. 2015. Journal of Agricultural and Food Chemistry.
VegQure-projektet

29. NOV. 2017

Mange faktore påvirker gulerødders kvalitet

Seljåsen et al. 2013. Journal of the
Science of Food and Agriculture.
QACCP-projektet

Effekt på mennesker

- ▶ Nogle frugt og grønsager har højere indhold i øko end konventionel
- ▶ Forskelle er små og måske uden praktisk betydning i en velernæreret befolkning
- ▶ Eksempler på effekt fx atopi, allergi, svangerskabsforgiftning, hjertekarsygdomme, sædkvalitet
- ▶ Studier på mennesker få. Klare konklusioner svære pga korrelation med andre livsstilsfaktorer

Brantsæter et al. 2017. Organic food in the diet: Exposure and health implications. Annual Review of Public Health

Opsamling på meta-analyser

- ▶ Reviews og meta-analyser er meget uenige
- ▶ Flest peger på højere indhold af sekundære metaboliter, vitaminer, mineraler, og mikro- og makronæringsstoffer i øko vegetabilier
- ▶ Det utvetydige resultat er at øko-vegetabilier har lavere forurening med pesticider

Seufert & Ramankutty 2017. Many shades of gray – The context-dependent performance of organic agriculture. *Science Advances*

Betyder dyrkningsmetoden noget for alvor for kvalitet og sundhedseffekt af grønsager

Er bitre grønsager sundere end søde og almindelig kost? MaxVeg

Grønsagskasser til Sygehus Vendsyssel

Kontrol med almindelig kost uden mange kål og rodfrugter

Søde og milde kål og rodfrugter

Bitre og stærke kål og rodfrugter

Type-2 diabetes patienter

500 g/dag

12 uger fra august til december i 2 år

Spis grønsager!

- ▶ Højt indtag af kål og rodfrugter havde gavnlig effekt på type-2 diabetes
- ▶ Bitre kål og rodfrugter havde større gavnlig effekt end søde
- ▶ **Stort sundhedspotentiale i at dyrke og spise kål og rodfrugter!**

BitterSund

- ▶ Økologiske gamle og nye sorter af spidskål, rødkål, blomkål, savoy, rosenkål, majroe, pastinak, rodpersille, jordskok, hvidkål, grønkål, gulerod, selleri og rødbede
- ▶ Større forbrug og højere sundhed
- ▶ Økologisk Landsforening, Årstiderne, Månsson, Randers Sygehus kantine, KU-IFRO, AU-FOOD

Spis masser af økologiske grønsager - de er sunde!

A white rectangular box is centered over a dense field of green kale plants, creating a textured background. The kale leaves are curly and vibrant green.

Tak til
CORE organic (Era-net)
Det Strategiske Forskningsråd,
ICROFS

Grønt Udviklings- og Demonstrations Program

Tak for opmærksomheden!